దానిమ్మచెట్టు

రైలుదిగి బైటకొచ్చిన రంగనాథాన్ని రిక్షావాళ్లంతా చుట్టూ ముట్టేరు.

జేబులో వుత్తరం బైటికితీసి ఎడ్రసు మరోమారు చూచుకుని రిక్షావాళ్ళబాధ భరించలేక అర్ధరూపాయికి బేరమాడి రిక్షా యెక్కాడు.

కథ చెప్పబోయేముందు రంగనాథం గురించి కొంచెం సంగ్రహంగ చెప్పట భావ్యం.

బి. ఏ. అయ్యాక వైజాక్ లో వుద్యోగానికి కుదిరేడు. అందంగ ఆడపిల్లలా వుండకపోయినా అనాకారిమాత్రం కాదు.

నవంబరు '66 ఆంధ్రసచిత్రవారపత్రికలో ప్రచురితము

చెయ్యితిరిగిన జూనియర్ రచయిత రంగనాథం. అతని కథలు అడపా తడపా పత్రికల్లో అచ్చు అవుతుంటాయి.

పై కారణంగా పాఠకుల్లో కొందరు స్నేహితులయ్యారు.

అందరిలోకి సన్నిహితురాలు శారద.

తరచు ఆమె వ్రాసే వుత్తరాలనుబట్టి తన రచనలకు ఆమె యెంతో విలువ నిస్తున్నట్టు తద్వారా ఆమె హృదయంలో ప్రత్యేకస్థానం ఇచ్చినట్టు అర్థం చేసుకున్నాడు.

ఘనాపాటీ రచయిత రంగనాథం శారదను స్వయంగా కల్సుకోవాలని అభిప్రాయపడి గుంటూరొచ్చాడు.

రిక్షా అరండల్ పేట ఆరోలైన్‌లో ఆగింది.

"ఎన్నో" అడ్డరోడ్డుకు పోవాలి సార్ ..." రిక్షావాడి ప్రశ్న.

సమాధానం కోసం జేబులో వుంచిన కవరు బైటికితీసి నిబంధనావళి వెతకసాగేడు.

మడిచిన వుత్తరాన్ని జేబులో పెడుతూ అయోమయావస్థలో పడ్డ రంగనాథం "ఎన్ని అడ్డరోడ్లున్నయు" రిక్షావాడి నడిగేడు.

"పదిహేనున్నయి సార్!"

మతిబోయింది రంగనాథానికి.

పెద్దచిక్కే వచ్చిందనుకుని రిక్షాదిగి బండివాడికి డబ్బులిచ్చి పంపేడు.

రమ్మని వ్రాసిన శారద వివరంగా ఇంటి అడ్రసు వ్రాయలేదేం చెప్మా అనుకుంటూ నడుస్తున్నాడు.

వీధి రెండువైపులా తీర్చిదిద్దినట్లున్న ఇళ్ళను చూస్తూ పదిహేను అడ్డరోడ్లను దాటాడు.

సందు మొదటినుండి చివరివరకూ యెన్నిసార్లు పరకాయించినా శారద ఇల్లు ఆచూకీ దొరకలేదు.

రోడ్డు మొదటికొచ్చి చెమటముఖాన్ని తుడుచుకుని యెదురుగావున్న కోమల విలాసులోకి జొరబడి కాఫీకి ఆర్డరిచ్చాడు.

కాఫీ వచ్చేలోగా శారద లేటెస్టుగ వ్రాసిన జాబును మరోమారు చదివాడు. ఆమె ఇంటిముందు దానిమ్మచెట్టు వున్నదనే విషయం వుత్తరంలో చూసేడు. హమ్మయ్య అనుకునీ గట్టిగ శ్వాస పీల్చుకున్నాడు.

సిగరెట్ వెలిగించి మళ్ళీ గృహాన్వేషణలో లీనమయ్యాడు.

మళ్లీ పదిహేను అడ్డరోడ్లు దాటి చివరికల్లా వెళ్ళి నిల్చున్నాడు.

పెద్దచిక్కే వచ్చిందనుకున్నాడు.

ఖర్మ! ప్రతి ఇంటిముందు ఓ దానిమ్మచెట్టుంది.

ఉదయం ఎనిమిదింటికి రైలుదిగిన రంగనాథం పదిగంటలు కావస్తున్నా ఇంకా ఇల్లు వెతుకుతునే వున్నాడు.

ఇహ లాభంలేదనుకుని లాటరీ వేసుకుని ఇంటిముందు కెళ్ళి నిల్చున్నాడు.

ఓ అదొక డాబా— చుట్టూ ప్రహారీ గోడ, పెద్ద ఇనుపగేటు వాకిలి. లోపలగా దానిమ్మచెట్టు, రెండు కొబ్బరి చెట్లు మరి నాలుగైదు పూలచెట్లు వున్నాయి.

శారద వుత్తరాల్లో వ్రాసే ఇంటి వాతావరణాన్ని పోల్చి చూచుకుని ధైర్యంగా గేటు తోసుకుని లోపలికి కెళ్లాడు.

కుక్కవున్నది జాగ్రత్త అనే బోర్డు వున్నదన్న మాటే గాని రంగనాధాన్ని చూసేసరికి కుక్క తల తిప్పుతు తోకా డిస్తూ లోని కాహ్వానించింది.

సెభాష్ అనుకుని బిడియపడుతూనే పంచలో నిల్చు న్నాడు.

జనసంచారమేమీ కన్పించలేదు.

ఎన్నిసార్లు పిల్చినా యెవ్వరూ పలక్కపోయే సరికి పంచలోవున్న ఓ కుర్చీలో చతికిలబడ్డాడు.

సేద తీర్చుకుంటున్న రంగనాధానికి ఎదురుగ గోడకు వ్రేలాడుతున్న ఫోటోలు కన్పించాయి.

కూర్చున్న వాడల్లా లేచి ఓ ఫామిలీ ఫోటో దగ్గరకెళ్ళి పరీక్షగ చూస్తూ వుండిపోయాడు.

"ఏయ్ ఎవరు నువ్వు..." అనే భీకరకంఠ ధ్వనికి త్రుళ్ళిపడ్డ రంగనాధం వెనక్కు తిరిగాడు.

బలిష్టమైన నలభై య్యేళ్ళ కాయం కన్పించింది.

"ఎవరు కావాలి నీకు?' మళ్లీ ప్రశ్న.

ఏకవచన ప్రయోగం చేయుటంతో అంతరాంతరంలో ఫీలవుతూ 'మీరెవరు ?' అడిగేడు.

'అయ్యగారి నౌకర్ను'

'అంతేగదా! అయితే ఫర్వాలేదు. అయ్యగారి అయ్యవారిలాగ కేకలు పెడుతుంటే యెవరో అనుకున్నాను.'

'ఇంతకూ మీ కెవరు కావాలి?'

అమ్మగారు అనబోయి నాలిక్కరుచుకుని 'అమ్మాయి గారు కావాలి' అన్నాడు.

"ఏం? వేళాకోళంగా వుందా?!—"

"అదిగాదయ్యా!... ఇలారా!" అనేసి దగ్గరగాపిల్చి ఫ్యామిలీ ఫోటో ప్రక్కనేవున్న మరో సింగిల్‌సైజు ఫోటోలో అమ్మాయిని చూపిస్తూ 'ఈ అమ్మాయి నీకు తెలుసా?' అడిగేడు.

'తెలుసు'

'అయితే ఇంకేం. ఆమే కావాలి. ఆమె కోసమే వచ్చాను.'

"మీకేమైనా మతిబోయిందా?—"

"చూడు. పిచ్చిగా వాక్కు వెళ్లు. వెళ్ళి నేవచ్చానని మీ అమ్మాయిగారికి చెప్పు."

"మీకు నిజంగా పిచ్చే. కాకపోతే ఏందండి ఆ ఫోటోలో అమ్మాయిగారు సచ్చిపోయి సంవత్సరం దాటింది. సరే కూర్చోండి. డాక్టరయ్య వచ్చాక ఆయనతోనే మాట్లాడుదురు" అనేసి లోపలి కెళ్లాడు.

'చచ్చిపోయిందా...' అని మనసులో మరోమారు అనుకుని అయితే ఫోటోల్లో అమ్మాయి శారద అక్కగారే అయి వుంటుందని ఊహించేడు.

ఇంతలో వాకిలిగేటు తోసుకుని ఓ యాభై యేళ్ళ వ్యక్తి లోపలికి రావటంచూచి శారద తండ్రి ఐ వుండవచ్చు

వని కూర్చున్నవాడల్లా లేచి నిల్చుని "నమస్కారమండీ!' అన్నాడు.

ప్రతినమస్కారంగా కళ్ళ జోడులోంచి ఓరగ రంగ నాథం కేసి ఎవరన్నట్టు ప్రశ్నార్థకంగా చూసేడు.

"నా పేరు రంగనాథం, విశాఖపట్నంనుండి వచ్చాను."

"అలాగా! పాపం. చాలాదూరం నుండి వచ్చావ్. కూర్చో."

"అవునండీ."

"ఎంత సేపైంది వచ్చి..."

'ఇంతకు ముందేనండీ. ఇల్లు వెతకటంలో కొంచెం కష్టమన్పించినా చివరికి కనుక్కోగలిగేను.'

"చాలా సంతోషం."

'నేను మళ్ళీ తిరిగి రాత్రి రైలుకే వెళ్ళిపోవాలి...'

"అంత తొందరైతే యెట్లా ?—"

"వెళ్ళాలండీ. తప్పదు."

'చూడు రంగనాథం. ప్రేమ విషయాన్ని పదిక్షణాల్లో తేల్చాలంటే కష్టం. నే లోపలి కెళ్ళొస్తాను' అనేసి ఇంట్లో కెళ్లారు.

ఓపావుగంట మాటలు చెప్పుకున్నారు. ఒకరు చెప్పేది మరొకరికి అర్థం కావడంలేదు.

'అవునయ్యా! ప్రేమ విషయం అంత తేలికగాదు. పైగా ఆ లక్షణాలన్నీ నీలోవున్నాయ్. అసలు నా హస్త వాసి నీకు తెలిస్తే ఇంత తొందరపడవ్.'

'మీరంటున్నది...' ఆయనగారి ధోరణి అర్థంగాక విస్తుపోయాడు రంగనాథం.

ఎంత సేపటికీ ప్రేమ విషయమంటాడేగాని శారద విషయం హెచ్చరించడేమూని రంగనాథం ప్రశ్న.

'విషయం మీకు అర్థమైందనుకుంటాను...

"తెలుసనయ్యా! తర్వాత నాకు మాటరాకూడదు. చూడు... ప్రేమ పిచ్చి తగ్గాలంటే తొందరపడి లాభం లేదు. కష్టపడి అంతదూరం నుండి కావాలని వచ్చేక పిచ్చి నయం గాకుండ వెళ్తానంటే యెట్లా? నువ్వు వెడతానన్నా పోనివ్వను.'

'చంపేశారు. నాకు పిచ్చేమిటి?'

"నా దగ్గరకొచ్చే వారంతా ఇలాగే అంటారు.'

'ఇంకా నయం. విషయం తొందరగానే చెప్పేరు. తమరు పిచ్చిడాక్టర్లా! క్షమించాలి. నేను పొరపాటు పడ్డాను. వస్తానండీ!' అనేసి కూర్చున్నవాడల్లా లేవబోయాడు.

బలవంతంగా కూర్చోబెడుతూ వెళ్ళేందుకు వీల్లేదని నిర్బంధించాడు.

'డాక్టరుగారూ మీకో నమస్కారం. నాకు పిచ్చి లేదు. అసలు నే వచ్చిన పనివేరు. నా దారిని నన్ను పోనివ్వండి.'

'అదేం కుదరదు, నువ్వెక్కువగా మాట్లాడి ప్రయోజన ముండదు."

"ఇదేం ఖర్మరా బాబూ! నేరకబోయి పిచ్చాసుపత్రి కొచ్చాను" అంటూ వాపోయాడు.

డాక్టరు కేవిధంగా తన పరిస్థితి తెలీచెప్పి నమ్మించాలో అర్థంగాక సతమతమవుతున్నాడు.

'చూడబ్బాయి. ఎట్లాగూ వచ్చావ్ పని పూర్తి కానిదే మాత్రం వెళ్ళాలని ప్రయత్నిస్తే మాత్రం జాగ్రత్త!, హంటరుతో బెదిరించి నౌకరును రంగనాథానికి కాపలా వుంచి బైటికెళ్ళిపోయాడు.

కుడితిలో పడ్డ యెలుక సామెతైంది రంగనాథం పరిస్థితి. తప్పించుక పారిపోదామంటే యముడిలాంటి నౌకరు కాపలావున్నాడు. వాడు గనుక చేయి జేసుకుంటే ఒళ్లు హూనమవుతుంది.

ఏం చేయటానికి తోచకుండా వుంది.

నౌకరు తనకేసి చూడ్డం గమనిస్తూనే వున్నాడు. మంచితనంగా వాడిని లొంగదీసుకుని కాకా పట్టయినా తప్పించుకోవాలనే నిర్ణయాని కొచ్చాడు.

చిన్ని సకిలింపు ధ్వనిచేసి "ఇంతకూ నీపేరేమిటన్నావు" అడిగేడు.

'మెంకాయండి.'

"భేష్, ఇనుములాంటి మనిషివి, మరి... చూడు నే సిగరెట్ వెలిగించుకోనా...?'

'అయ్యగారొచ్చే లోగా కాల్చెయ్యండి' అనేసి రంగనాథం కాళ్ళదగ్గర చతికిలబడ్డాడు.

సిగరెట్ పొగను రింగులు రింగులుగా వదలడం చూచిన మెంకాయి కళ్ళు పెద్దవిచేసి నోరు చప్పరించటం

గమనించిన రంగనాథం "నువ్వొకటి కాల్చు" మరొకటి అందించేడు.

"నాకెందుకు బాబూ బీడీలు తాగేవాడికి" నసుగుతూనే అందుకున్నాడు.

'అదిసరే... అయ్యగారు నీ కేమాత్రం జీతమిస్తారు?'

"యెంతండీ నా ముఖం... కూడుబెట్టి నెలకో ఇరవై ఇస్తారు.'

'ముష్టి ఇరవై రూపాయలకీ ఇంత వెట్టిచాకిరి యెలా చేస్తున్నావోయ్.'

"ఏం చేస్తానయ్యా. అంతకంటే గతిలేదు."

రంగనాథం బుర్రలో ఆలోచన మెరపులా మెరిసింది. జేబులోకి చెయ్యి పోనిచ్చి ఐదు రూపాయలనోటుతీసి యెటో చూస్తున్న యెంకాయి కాళ్ళముందు పడేశాడు.

ఓక్షణం గడిచేక యేదో పోయినవాడికిమల్లే వెతుక్కోనారంభించేడు.

"ఏందయ్యా వెతుకుతున్నారు?

'ఐదు రూపాయలనోటు అవుపించ లేదోయ్..."

కాళ్ళముందు పడివున్న నోటుతీసి చేతికిస్తూ 'ఇదిగోనండీ ఇక్కడే పడ్డది' అన్నాడు.

'తప్పదియ్యా... నీ దగ్గర కెట్లా వచ్చిందోయ్... పోన్లే పాపం అసలే డబ్బు లేదంటున్నావా... నీ నిజాయితీకి బహుమానంగా నువ్వే తీసుకో...'

యెంకాయి ముఖం ఆనందంతో విప్పారింది. నోటు వద్దు వద్దంటూనే తీసుకుని బొడ్లో దోపేడు.

ఓమారు ఒళ్ళు విర్చుకుని "చూడు నాకో సాయంచేసి పెడతావ్ ?"

"సెప్పండయ్యా, సిటికెలో సేసి పెడతాను." కూర్చున్నవాడల్లా లేచి నిల్చున్నాడు.

"వెధవది. ఆకలి దంచేస్తోందోయ్. ప్రొద్దుననగా వట్టి కాఫీ తాగేను. అట్టా బజారెళ్ళి టిఫినేదైనా పట్రా" వస్తూ" నువ్వూ పొగాకు తెచ్చుకో—" అనేసి మరో ఐదు రూపాయల నోటందించేడు.

"మీరీడే వుండండి నే నిప్పుడే సిటికెలో వస్తా" రోడ్డుమీద కెళ్ళేడు వెంకాయి—

బ్రతుకుజీవు డానుకున్న రంగనాథం వెంకాయి గేటు దాటడం చూచి తనూ వక్క పరుగుతో రోడ్డు మీదికొచ్చి రిక్షా మాట్లాడేడు స్టేషనుకు.

రిక్షా బయల్దేరింది.

ఓమారు వెనక్కు తిరిగి చూసేడు.

వీధి కిరువైపులా ఇళ్ళల్లో వున్న దానిమ్మచెట్లు రంగనాథం కేసి వెక్కిరిస్తున్నట్టు చూశాయి.